

Vastenboodschap Nederlandse bisschoppen

lange versie

Barmhartigheid doen

Het belang van de dienst van de liefde

De dienst van de liefde is voor de Kerk geen soort steunverlening, die men ook aan anderen zou kunnen overlaten, doch behoort tot haar wezen, is een onontbeerlijke uitdrukking van haar diepste wezen –
pauz Benedictus XVI, encycliek *Deus caritas est* (2006), no. 25.

In de Veertigdagentijd bereiden christenen zich voor op het Paasfeest. De Rooms-katholieke Kerk leest daarom op de eerste zondag van deze Veertigdagentijd hoe Jezus door Gods Geest naar de woestijn gedreven wordt. Door de bewoonde wereld te verlaten sluit Hij zich niet af van de zorgen waardoor de andere mensen in zijn tijd en in alle tijden geplaagd worden. Integendeel, Hij gaat de directe confrontatie aan met de verleidingen waaraan wij als mensen zijn blootgesteld. Het evangelie van Marcus zegt het zo: “Veertig dagen bracht Hij in de woestijn door, terwijl Hij door de satan op de proef werd gesteld” (Marcus 1, 12). Vervolgens verhaalt de evangelist ons dat Jezus naar Galilea gaat en Gods Blijde Boodschap verkondigt: “De tijd is vervuld en het Rijk Gods is nabij” (Marcus 1, 15).

Christenen zijn geroepen in het spoor van Jezus in hun eigen omgeving de Blijde Boodschap te worden die zij verkondigen. Ter voorbereiding op het hoogfeest van Pasen, waarop we vieren dat Christus het kwaad, het lijden en de dood overwint, laten gelovigen zich daarom vanouds figuurlijk de woestijn in drijven. Zij bezinnen zich op de situatie waarin zij zich bevinden in verbondenheid met de mensen in hun omgeving, en op de vraag wat daarin hun rol is. Zij laten zich opnieuw zenden door de boodschap van de Heer: “Bekeert u en geloof in de Blijde Boodschap” (Marcus 1, 15). In deze brief willen de Nederlandse bisschoppen hun met het oog hierop enkele gedachten aanreiken.

Hunkering naar Goed Nieuws

Er is een opmerkelijke hunkering naar een Blijde Boodschap, naar Goed Nieuws. Velen in Nederland – en daarbuiten – zijn bang voor wat de toekomst zal brengen. Zij maken zich zorgen over de economische situatie en over wat die zal betekenen voor hun eigen leven en dat van hun kinderen. Is hun veiligheid gegarandeerd? Zullen zij nog zorg krijgen als dat nodig is? Zullen zij nog kunnen rekenen op een goed pensioen? Niet weinigen voelen zich onbeschermd in een wereld die zij in toenemende mate als onzeker ervaren. Zij voelen zich in de steek gelaten en menen dat wat er met hen gebeurt niet werkelijk gezien wordt en dat hun zorgen niet meetellen. Dit uit zich in een breed gedeeld gevoel van moedeloosheid en machteloosheid. Bij sommigen leidt dit tot afkeer van degenen die vanuit andere plaatsen op deze wereld naar ons land gekomen zijn of nog komen. Dat dezen zich anders gedragen dan in Nederland vanouds gebruikelijk was en er soms nadrukkelijk andere morele en religieuze overtuigingen op nahouden dan de meeste Nederlanders, versterkt hun gevoel van onbehagen. Als gevolg echter van deze afkeer, die de laatste jaren steeds vaker en steeds explicieter wordt uitgesproken, voelen ook nieuwkomers en hun kinderen zich van hun kant nogal eens ontheemd, mede vanwege de wijze waarop er naar hen wordt gekeken en waarop zij worden behandeld.

Kortom, velen in Nederland voelen zich verweesd en in de steek gelaten, juist ook door personen en instanties waarvan zij anders verwachten. De Kerk blijft hierbij niet buiten schot, we hebben dat onlangs nog gemerkt en moeten ons er als Kerk rekenschap van geven waarom dat zo is. De Kerk is een Kerk van heiligen, maar ook van zondaars. Wanneer mensen door vertegenwoordigers van de Kerk teleurgesteld of zelfs in hun menselijke waardigheid geschonden zijn, raakt dat de hele geloofsgemeenschap. Het is schokkend als het grootste kwaad niet van buiten de Kerk komt, maar van binnenuit.

We willen dit in geloof trachten te verstaan. Door zijn menswording ging Christus deelnemen aan onze menselijke wereld, die – tegen de bedoelingen

van de Schepper in – ook door veel kwaad en gebrek aan liefde is getekend. Het is in dit verband veelzeggend dat de Heer er niet voor terugschrok om in behoeftige omstandigheden te worden geboren en zo ook in het leed van slachtoffers te delen: de houten kribbe waarin Hij als pasgeboren kind werd gelegd, zagen de kerkvaders als een verwijzing naar het kruis waaraan Hij door toedoen van ons mensen zou sterven. Zo is Hij nabij.

In deze situatie beseffen wij aan het begin van deze Veertigdagentijd sterk dat wij als Kerk in geloof de weg van zuivering, boete en bekering dienen te gaan, waartoe de Heer ons oproept. Opnieuw willen wij de boodschap centraal stellen die Jezus verkondigde en belichaamde, en die de Kerk in elke tijd geroepen is allereerst zelf te horen en vervolgens aan anderen te verkondigen.

“De tijd is vervuld en het Rijk Gods is nabij; bekeert u en gelooft in de Blijde Boodschap”. Deze boodschap schudt ons wakker, trekt ons weg uit onze fixatie op onszelf en verplaatst het perspectief naar God en zijn Rijk. De boodschap doet ons zien dat mensen niet machteloos zijn overgeleverd aan de willekeur van de geschiedenis. Het volle leven met het oog waarop God alles heeft geschapen, is als vitale, maar vaak verborgen kracht in onze wereld werkzaam. En midden in de gebrokenheid van ons bestaan vieren wij met Pasen hoe God in Christus ons als Verlosser nabij gekomen is, hoe Hij de dood en het kwaad overwint. Daarom *kunnen* wij ons afkeren van de krachten die ons neerdrukken en de machten die ons dreigen te vernietigen, *kunnen* wij ons toekeren naar en meewerken met deze kracht van God! Van het volle leven van mensen in gemeenschap met elkaar en met God is de Kerk geroepen om – in de woorden van het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) – ‘teken en instrument’ te zijn.

Nabijheid van Gods Rijk

Mensen leven naar christelijke overtuiging van liefde en barmhartigheid. Alles wat bestaat heeft dit bestaan te danken aan Gods belangeloze, schepende liefde. Mensen tonen zich ten volle beeld van deze God wanneer zij

zich liefdevol met andere schepselen verbinden en zorg voor hen dragen. Wat wij hiervan terecht brengen is steeds gebrekkig en schiet tekort, maar God geeft ons in zijn liefde telkens een nieuwe kans om bij te dragen aan zijn koninkrijk dat onze bestemming is en waar niets anders heerst dan zijn liefde. Elk mens leeft uiteindelijk van barmhartigheid en niemand van ons beschikt uit zichzelf over wat er nodig is om haar of zijn leven in stand te houden en tot volle bloei te brengen. Anders dan onze samenleving vaak suggereert, vermindert de waarde van mensen niet naarmate zij kwetsbaar zijn en bijzondere zorg vragen. In de afhankelijkheid van mensen van elkaar en in de neiging voor deze afhankelijkheid verantwoordelijkheid te nemen, komt de menselijke waardigheid juist op bijzondere wijze naar voren.

Christenen belijden dat Gods Rijk op unieke manier nabij gekomen is in het optreden van Jezus. Tijdens zijn leven doet Hij blinden zien en laat kreupelen lopen, maakt melaatsen rein en laat doven horen, wekt doden op en verkondigt Goed Nieuws aan de armen, zoals het evangelie van Matteüs (11, 5) zijn optreden samenvat. De eigen aard van Gods betrokkenheid bij mensen en hun wereld komt aan het licht als Jezus zonden vergeeft zodat mensen hun ontspoorde leven opnieuw op de rails kunnen krijgen. Hij krijgt nadere contouren in de parabels die Jezus vertelt. In het bijzonder suggereert de parabel van het Laatste Oordeel die ons wordt doorgegeven in het Matteüsevangelie (25, 31-46) de heel eigen aard van de nabijheid van Gods Rijk. De Rooms-katholieke Kerk verbindt deze parabel met het hoogfeest van Christus Koning, de laatste zondag van het kerkelijk jaar, wanneer zij gedenkt dat de kosmos niet door blinde krachten wordt gestuurd en de wereld niet in de greep is van degenen die hun wil weten door te zetten. Vaak verborgen achter schijnbare willekeur, schuilgaand in vermeende zinloosheid en op mysterieuze wijze verbonden met alle pijn, lijden en sterven dat mensen overkomt, regeert uiteindelijk Gods liefde zoals deze in Jezus zichtbaar is geworden en door hem wordt verkondigd.

De parabel van het Laatste Oordeel schildert de scène van een kosmische rechtszitting. De koninklijke Rechter neemt plaats op zijn rechtersstoel en

verdeelt de volken in twee groepen: één groep van degenen die niet en één groep van degenen die wel thuishoren in zijn Rijk. Het criterium voor de scheiding wordt aldus aangeduid:

Ik had honger en jullie hebben Mij te eten gegeven, Ik had dorst en jullie hebben Mij te drinken gegeven, Ik was vreemdeling en jullie hebben Mij opgenomen. Ik was naakt en jullie hebben Mij gekleed, Ik was ziek en jullie hebben Mij bezocht, Ik was in de gevangenis en jullie hebben Mij bezocht (Matteüs 25, 35-36).

Voorwaar een merkwaardige koning! De Wet waar het Hem om gaat, betreft primair het lenigen van de honger en de dorst van medemensen in nood, het bijstaan van medemensen in hun kwetsbaarheid en behoefte, het verlangen hen nabij te zijn en tegemoet te komen aan hun hunkering naar betrokkenheid. Onder zijn regering staat of valt de kwaliteit van het leven met de mate waarin wij aan deze Wet gehoorzamen en hun die het nodig hebben – en wie is dat op zeker ogenblik niet? – te eten en drinken te geven, onderdak te bieden en hen te kleden, gezelschap te houden en te bezoeken.

Het Rijk van God is niet alleen nabij in de verkondiging dat barmhartigheid belangrijk is. De Mensenzoon zelf is als de Heer van Gods Rijk verborgen aanwezig in degenen die op barmhartigheid en zorg zijn aangewezen. Dege-
nen die deze afhankelijkheid inzien en daarom barmhartig en zorgzaam handelen, brengen deze aanwezigheid aan het licht. Zij zijn gehoorzaam aan wat hun als de vervulling van de wet wordt voorgehouden, door Gods liefde waarvan zij ook zelf leven door te geven aan hun medemensen. Deze liefde heeft bezit genomen van hun handelen en brengt hen tot de dienst van de liefde.

Barmhartigheid als grondwet

De grondwet van Gods Rijk wordt in het evangelie van Lucas expliciet verwoord door een Joodse Schriftgeleerde. Wat hij zegt vat in één zin samen wat God volgens het Oude Testament van mensen vraagt: “Gij zult de Heer

uw God beminnen met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met al uw krachten en met geheel uw verstand, en uw naaste gelijk uzelf” (Lucas 10, 27, vgl. Deuteronomium 6, 5; Leviticus 19, 18). Jezus stemt hier nadrukkelijk mee in en dit dubbelgebod blijft in het Nieuwe Testament ten volle geldig. Als de Schriftgeleerde Jezus vervolgens vraagt wie dan zijn naaste is, volgt de bekende parabel van de Barmhartige Samaritaan. Een man valt op de weg van Jeruzalem naar Jericho in handen van rovers, die hem halfdood achterlaten. Een priester en leviet lopen met een boog om de man heen, maar een Samaritaan verzorgt hem, brengt hem naar een herberg, schiet de kosten voor zijn verpleging voor en belooft de eventuele rest van de rekening bij zijn terugkomst te voldoen. Jezus stelt dan de Schriftgeleerde de weder-vraag: “Wie van deze drie lijkt u de naaste geweest van de man die in handen van rovers gevallen is?” Ondanks de animositeit tussen Joden en Samaritanen kan deze niet anders dan antwoorden: “Die hem barmhartigheid betoond heeft” (Lucas 10, 36-37).

Bij het antwoord op de vraag wie mijn naaste is, gaat het niet om een beperking tot de ons bekenden, onze ouders, onze familie, de groep of gemeenschap waar we bij horen. Geen enkel mens is uitgesloten door het gebod onze naaste lief te hebben. Opvallend in de parabel van de Barmhartige Samaritaan is in dat verband de rolwisseling die de kern van het verhaal lijkt te zijn. Op de vraag “Wie is mijn naaste?” ligt het antwoord voor de hand dat dit de beroofde en gewonde man is. Maar Jezus draait – haast ongemerkt – de rollen om: degene die hulp biedt maakt zichzelf tot naaste van de gewonde man. De juiste vraag luidt dan ook eerder: “Van wie kan ik de naaste zijn?”

Het verhaal dat Jezus vertelt, breekt de cirkel open en laat zien dat onze ‘natuurlijke’ naasten niet thuis kunnen geven, terwijl vreemden ons in nood nabij zijn. Beslissend is dan of je zelf barmhartigheid betoont aan degenen die dat om welke reden dan ook nodig hebben en die je in jouw nabije of verdere omgeving aantreft. Ben je bereid de naaste van hen te worden en Jezus’ woorden: “Ga heen en doe evenzo” in praktijk te brengen? Waar

mensen op deze wijze elkaar tot naaste worden, toont het koninkrijk van God zijn nabijheid en wordt God naar christelijke overtuiging ten diepste geëerd en Jezus Christus zelf bemint: “Voorwaar, Ik zeg u: al wat gij gedaan hebt voor een van de geringsten van mijn zusters en broeders, dat hebt gij voor Mij gedaan” (Matteüs 25, 40).

Meerdere kerkvaders, zoals Augustinus, lezen de parabel van de Barmhartige Samaritaan ook als een verhaal over Jezus zelf als belichaming van Gods barmhartigheid voor ons. Jezus maakte zich door zijn menswording en zijn lijden en sterven de naaste van ons allen die gewond zijn door de zonde. De verlossende ontmoeting met deze Barmhartige wekt ons op tot navolging van zijn barmhartigheid.

In het verlengde van de getuigenis van het Oude Testament en op basis van wat Jezus van God in zijn daden heeft belichaamd en in zijn woorden heeft geopenbaard, schrijft de apostel Johannes: “God is liefde: wie in de liefde woont, woont in God en God is met hem” (1 Johannes 4, 16). Het gaat hierbij om de liefde die in het Grieks *agapè* wordt genoemd en in het Latijn *caritas*: de liefde die zich uitdrukt in barmhartigheid en zorg. Deze goddelijke liefde is definitief aan het licht gekomen in Jezus, schrijft Johannes (1 Johannes 3, 16) en drukt zich vervolgens uit in de liefde van mensen voor elkaar. Met een directheid die nog altijd als een schok kan werken, schrijft Johannes dat indien iemand zegt dat hij God liefheeft, maar onverschillig staat tegenover het lot van anderen, zij of hij ‘een leugenaar’ is. “Want als hij zijn zuster of broeder die hij ziet niet liefheeft, kan hij God niet liefhebben die hij nooit heeft gezien (1 Johannes 4, 20). De apostel Paulus noemt in deze lijn de liefde “een weg die verheven is boven alles” (1 Korinte 12, 31).

“Waar liefde is en genegenheid, daar is God”, zingt de Kerk vanouds op Witte Donderdag, de vooravond van de gedachtenis van Jezus’ lijden en dood: *Ubi caritas et amor, Deus ibi est*. Deze God van liefde is de weg ten leven, ook al leidt Jezus’ belichaming van deze liefde in eerste instantie tot zijn dood. Deze dood wordt echter in de goddelijke liefde omgevormd tot

een weg ten leven: dat is wat met Pasen aan het licht komt en sinds Pinksteren in de kracht van de Heilige Geest door de Kerk wordt verkondigd.

Om te dienen, niet om gediend te worden

Iets van de taaie kracht van de liefde doet zich vermoeden waar temidden van alle onverschilligheid, strijd, haat en geweld die de wereld steeds weer lijken te overspoelen, liefde en genegenheid de kop blijken op te steken. De televisie en de kranten kunnen gemakkelijk een andere indruk geven, maar steeds opnieuw blijkt dat mensen tegen alle verdrukking in op tal van manieren voor elkaar zorgen, zich elkaars lot aantrekken en op elkaar betrokken gemeenschappen vormen. Waar sommigen in armoede vervallen en het hun aan elementaire levensbehoeften ontbreekt, dichtbij of ver weg, zijn er anderen die hen te hulp schieten door geld of goederen in te zamelen. Als eenzaamheid individuen of groepen bedreigt, zijn er steeds weer anderen die hen bezoeken en kleine klusjes voor hen doen. Degenen die onder ons verloren lopen, worden geadopteerd door anderen die proberen opvang voor hen te organiseren en hen wegwijs maken in onze ingewikkelde samenleving. In stadsdelen die onherbergzaam worden door gebrek aan samenhang, groeperen mensen zich om daar iets tegen te doen. En tallozen die werken in de zorg en de dienstverlening, doen dat met grote toewijding. Kortom, opmerkelijk velen proberen het gebod te gehoorzamen dat Jezus zijn leerlingen volgens het Johannesevangelie heeft nagelaten: "Dit is mijn gebod: dat jullie elkaar liefhebben" (Johannes 15, 17).

Onder degenen die zich toewijden aan de zorg voor anderen, vinden wij dikwijls mensen die geen lid zijn van de Kerk en die zichzelf niet als gelovigen beschouwen. Christenen zien dit allereerst als een bevestiging van hun geloof dat alle mensen geschapen zijn naar het beeld en de gelijkenis van de God die liefde is. De Rooms-katholieke Kerk richt zich in haar sociaal onderrecht vanouds tot alle 'mensen van goede wil'. Zij gaat ervan uit dat onderlinge betrokkenheid en de gerichtheid op gemeenschap mensen is ingeschapen en deel is van hun natuur. Wanneer niet-christenen het voorbeeld geven in het voeden van hongerigen, het laven van dorstigen, het kleden van

naakten, het herbergen van vreemdelingen en het bezoeken van zieken en gevangenen, is het voor de Kerk zaak om hen, eer gevend aan wie eer toekomt, vreugdevol en nederig na te volgen.

Veel gelovigen die zich vanuit de Kerk en diaconale kerkelijke organisaties inzetten voor mensen die niet vanzelfsprekend voldoende eten en drinken, kleding en beschutting, zorg en aandacht krijgen, beschouwen hun eigen inspanningen als 'niets bijzonders'. Juist omdat zij zich niet op hun werk laten voorstaan en geen prominente plaats voor zichzelf opeisen, herinneren zij op een geloofwaardige manier mensen buiten en binnen de Kerk eraan dat liefdevolle zorg het cement is voor een waarachtige, menselijke maatschappij. Meer dan doorgaans gebeurt, verdienen hun activiteiten het om in het licht gesteld te worden als belangrijke dienst aan de samenleving en geloofwaardige gestalte van de navolging van Christus. Deze is immers als Mensenzoon naar eigen zeggen "niet gekomen is om gediend te worden, maar om te dienen" (Matteüs 20, 28; vgl. Marcus 10, 45). Als hun bisschoppen verzekeren wij de diaconale vrijwilligers en beroepskrachten graag van onze grote waardering. Zij realiseren een aspect dat onvervreemdbaar tot de zending van de Kerk behoort.

Lichaam van Christus

In zijn encycliek *Caritas in veritate* (2009) benadrukt paus Benedictus XVI dat het christelijke gebod onze naasten lief te hebben en hun barmhartigheid te bewijzen, zijn grond vindt in Gods liefde die de wereld draagt en samenhoudt. Het is niet de taak van mensen om de wereld goed te maken en Gods Rijk van liefde en betrokkenheid te vestigen. Ons handelen staat in dienst van een beweging die vanaf het begin van de tijden is ingezet, in Jezus Christus ten volle aan het licht gekomen is, en die van God zelf komt. Als het onze taak zou zijn de wereld om te vormen tot een liefdevolle plaats, dan stonden wij voor een onmogelijke opgave, waaronder wij zouden bezwijken. Barmhartigheid doen is echter mogelijk in het spoor van God die bij uitstek de Barmhartige is, zoals in Jezus Christus zichtbaar is geworden.

Als een grote groep mensen Hem naar een eenzame plaats is gevolgd en het avond wordt, zegt Jezus volgens het evangelie tegen zijn leerlingen dat zij hun te eten moeten geven (Matteüs 14, 16; Marcus 6, 37; Lucas 9, 13). Dat kunnen ze helemaal niet, want zij hebben slechts vijf broden en twee vissen! Dit geeft een goed beeld van onze situatie. Menselijk en gelovig gezien is het onze taak de hongerigen te voeden, de dorstigen te laven, de naakten te kleden, de daklozen een huis te bieden en de zieken en de gevangenen gezelschap te houden. Deze taak is echter veel te groot. We kunnen zeker iets doen, maar uit eigen kracht kunnen we niet doen wat uiteindelijk nodig is. Als gevolg hiervan kunnen we overvallen worden door een gevoel van moedeloosheid.

Volgens de evangelisten vroeg Jezus zijn leerlingen Hem de vijf broden en de twee vissen te brengen die zij wel hadden. Het verhaal gaat dan verder met:

Hij gaf opdracht dat het volk zich zou neerzetten op het gras. Hij nam de vijf broden en de twee vissen, sloeg de ogen ten hemel, en nadat Hij de zegen had uitgesproken brak Hij de broden die Hij aan zijn leerlingen gaf, en de leerlingen gaven ze weer aan het volk. Allen aten tot zij verzadigd waren en aan overgebleven brokken haalde men nog twaalf volle korven op (Matteüs 14, 19-20).

Wat op zichzelf genomen schamel is, wordt tot overvloed als het aan God wordt opgedragen. In de handen van Jezus Christus tot offergave gemaakt, dragen onze zwakke menselijke inspanningen overvloedig vrucht.

Het is geen toeval dat de taal die hier gebruikt wordt om Jezus' handelingen te beschrijven, nauw aansluit bij de woorden van Jezus bij het Laatste Avondmaal, voorafgaand aan zijn lijden, dood en verrijzenis: "Onder de maaltijd nam Jezus brood, sprak de zegen uit, brak het en gaf het aan zijn leerlingen" (Matteüs 26, 26). Bij het Laatste Avondmaal stelt Jezus naar katholieke overtuiging de eucharistie in en tijdens de eucharistieviering dragen de gelovigen de vrucht van hun handen – in de gedaante van brood en wijn – in Jezus' naam als offer op aan God. Zij krijgen het terug als lichaam

en bloed van Christus. Door ervan te eten en te drinken worden zij – met een uitdrukking van Augustinus – wat zij als gedoopte christengelovigen ten diepste zijn: Lichaam van de verrezen Christus.

Daarom is, met de woorden van het Tweede Vaticaans Concilie, de eucharistie “bron en hoogtepunt van heel het christelijk leven” (*Lumen Gentium* 11). In de eucharistie worden de menselijke inspanningen in Christus opgenomen en omgevormd tot aspecten van zijn verlossend handelen. In Hem, als het Lichaam, draagt dat wat mensen aan barmhartigheid doen bij aan de komst van Gods Rijk. Hoe bescheiden de resultaten soms ook lijken te zijn, als uitdrukking van de dienst van de liefde zijn menselijke inspanningen om elkaar te dienen en elkaars leven goed te maken, verbonden met God die de oorsprong, de dragende grond en het einddoel is van alles wat bestaat. *Ubi caritas et amor, Deus ibi est*, waar liefde is en genegenheid, daar is God en komt aan het licht wat in het verborgene onze geschiedenis draagt, voortstuwt en zal voltooien.

Dienst aan de samenleving

Van tal van kanten wordt in onze samenleving geroepen om vernieuwing van de onderlinge betrokkenheid, om versterking van de sociale cohesie. De Kerk is gericht op betrokkenheid en ziet het als haar taak verbondenheid tussen mensen te bevorderen. Zij beschouwt betrokkenheid en verbondenheid echter niet als te bereiken doelen, maar als gaven die ons ten deel vallen en die met medewerking van mensen vrucht zullen dragen. Waar van de Kerk gevraagd of stilzwijgend verwacht wordt dat zij een bijdrage levert aan een meer betrokken en solidaire samenleving, zal zij dat naar vermogen en van harte doen. De dienst van de liefde aan allen en alles hoort tot de kerntaken van de christengelovigen en barmhartigheid doen is hun centrale missie. Zoals het geschreven staat in de brief van Jacobus is een geloof dat zich niet uitdrukt in daden dood (Jacobus 2, 17).

De Kerk kan zich echter nooit in dienst stellen van een overheid of een bestuurlijke instantie, een politiek programma en of een beleidskader. Van gelovigen en van alle mensen van goede wil wordt gevraagd slechts één

agenda te volgen: die van de God van liefde en barmhartigheid. Geen overheid is gerechtigd en geen wet gemachtigd om mensen van het doen van barmhartigheid en de dienst van de liefde af te houden. De opdracht tot barmhartigheid en liefde stamt immers van de God van hemel en aarde, de Heer van de geschiedenis en de behoeder van de kosmos. Hem alleen komt alle eer toe.

De Blijde Boodschap van het christelijk geloof is dat deze God altijd bij ons blijft en ons nooit verlaat. Niet in situaties die zijn getekend door geluk, gezondheid en een wenkend perspectief, maar ook niet bij armoede en ziekte, eenzaamheid en onzekerheid, lijden en dood. Hij is ons nabij als Schepper en Verlosser van ons leven en van de hele kosmos. Daarom is geen bestaan hopeloos, geen situatie uitzichtloos, geen leven waardeloos. Dit inzicht maakt het mogelijk en zinvol dat mensen elkaar nabij blijven en proberen vooruit te helpen. Deze boodschap is, in tijden van onzekerheid en verwarring, van moedeloosheid en machteloosheid, naar onze overtuiging bij uitstek Goed Nieuws.

Utrecht, 22 februari 2012
De bisschoppen van Nederland